

Fiüggetlen Hajduság

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Hajdusoboszló, I., Rákóczi-út
36. szám alatt, ahová a lapra
vonatkozó összes levelezések és
minden közlemények intézendők.

Politikai, közgazdasági és furdögyi hetilap.

Felölös szerkesztő és kiadótulajdonos:
halmaji BOR JÁNOS.

Megjelenik minden vasárnap.
Előfizetési ára: Egynegyed évre
2 pengő. Vidéki előfizetőknek
2 pengő 50 fillér. — Lapzártá
pénteken délelőtt 11 órakor.

Hirdetések olcsó díjszabás mellett felvétetnek. Kovács Kálmán „Bocskay”-könyvnyomdájában, Hajdusoboszló, I., Horthy Miklós-út 2. sz.

1942. husvétja.

Az 1918-as összeomlás és az utána következő országfeldarabolás óta husz alkalommal fejeztük ki a feltámadás ünnepére husvétii cikkeinkben a nemzet törhetetlen hitét és bizalmát a történelmi Magyarország feltámadásában, — nem egyszer olyan súlyos helyzetben, amikor ellenségeink az ősi magyar föld további felosztására fenekedtek — mikorára végre elkövetkezett az a boldog és örömteljes időszak, amidőn valóban elindulhattunk a feltámadás felé. Azóta nagy német és olasz szövetségünk támogatásával és fegyvereink erejével négy visszatért, illetőleg visszafoglalt országrész érte meg a magyar feltámadást.

1942. nagyhétében örömmel vette tudomásul a nemzet, az olasz sajtónak azt a megállapítást, hogy Olaszország Európa délkeleti területén fenn akarja tartani a nemzeti elvet, de olyan korlátokkal, amelyeket a tapasztalat szükségessé tesz és úgy, hogy a nemzeti elv alkalmazása ne sértse a régi nemzetek, mint például Magyarország történelmi jogait.

Tavaly husvétkor is tegyverben állt a nemzet. Hős fiaink ott küzdöttek a déli végeken a legfőbb hadur parancsának teljesítésére, amely úgy hangzott: előre az ezereves déli határokig. Vitéz honvédeink rövid idő alatt teljesítették a parancsot: visszafoglalták az elszakított Délvidéket. A 22 éves rabságból szabadult délvidéki magyarság 1942. husvétján ünnepli a boldog feltámadás első fordulóját.

A magyar nemzet 1942. husvétján még erőteljesebben fegyverben áll, mint tavaly. Honvédeink a szövetséges csapatokkal együtt vettek részt a Magyarországot elsősorban fenyegető bolsevista kolosszus elleni diadalmas harcokban, amelyeknek során több mint ezer kilométerrel szorították vissza a szovjet hadsereget óriási frontvonalon. A téli védekező háború a tengelyszövetségek részére véget ért, az olvadás megindulásával. Ennek befejeztéig a repülő-támadások vették át a szót. A nagy offenzívára érintetlen tartalékokkal, óriási erővel vonul fel a németek és a szövetségesek hadereje. Derék honvédeink, akikről nemrég jött a hír, hogy Charcovtól keletre máris előre törtek, ebben a döntő tavaszi támadásban a tavalyinál jóval nagyobb erővel vesznek részt. Mint a miniszterelnök mondotta, a döntő harcban teljes erőnk latbavetésével egész haderőnkkel ott leszünk.

A honvéd harci kedvét és lelkesedését nem fogja mérsékelni az itthoniakért való gond, mert róluk gondoskodás történt. Rendelben biztosították a hadbavonulók hozzátartozóinak ellátását. A bevonult munkás két hétig meg-

kapja fizetését, azután pedig ennek 40 százalékát kell fizetni feleségének, gyermekei után 10—10 százalékot, úgyhogy hatgyermekes család esetén a bevonult munkás hozzátartozói megkapják a teljes fizetést. Ezenkívül is különböző intézkedések biztosítják a küzdő honvédek hozzátartozóinak megélhetését.

Megnyugvást keltett a mezőgazdasági népeességben, hogy a rendeletileg máris zár alá vett zsidó-birtokok kisajátításáról szóló törvényjavaslatot a kormánypárt bizottságai elfogadták és husvét után törvény lesz belőle. Sok nincstelen és mezőgazdasági munkás és törpebirtokos számára jelenti ez majd a földhözjutást. A kormány egyik tagja hangsúlyozta a szociális gondoskodásról mondott beszédében, hogy minden erőnket arra kell fordítani, hogy minél erősebbé tegyük a népet és minél

több magyart ékeljünk a földbe. Hozzátette: nehéz idöket élünk, amelyeket át kell vészelnünk minden törekvésünk, hogy ezen a földön magyar élet maradjon. Minket ez a háború csak erősített és tudjuk, hogy ezt a háborút meg is fogjuk nyerni és nemzeti célkitűzéseinket teljessé tesszük.

Ezt vallja minden jó magyar és készsöggel kíván eleget tenni a kormányzóhelyettes felhívásának, amelyet a mostani háború hősi halottjai első emlékművének felavatásakor ezekkel a szavakkal fejezett ki: „Fogadjuk meg, hogy dicső példájukhoz méltók leszünk. Hitte, bizalommal eltelve nézek a jövő harcai, nemzetünk e sorsdöntő küzdelmei elé”. Ezt a bizakodást is oszítjuk és 1942. husvétján a teljes európai és magyar feltámadást jelentő győzelem reményében nézünk az elkövetkező küzdelem elé.

A katonák családjáért.

A napokban kormányrendelet jelent meg a katonai szolgálatot teljesítő közalkalmazottaknak a szolgálat tartama alatt folyósítandó járandóságairól, illetve azoknak szabályozásáról, továbbá a közszolgálatban alkalmazott családtagok munkások polgári bérének ugyancsak a katonai szolgálat tartama alatt leendő folyósításáról és összegszerű megállapításáról. Az intézkedés lényege és célja az, hogy a katonai szolgálatot teljesítő közalkalmazott és közszolgálatban alkalmazott családtagok munkások itthonmaradt családtagjai közül az ellátatlanok, tehát a feleség, a gyermekek és unokák, ha nem önálló keresők, akik önmagukat tartják el, semmifele szükségletet ne szenvedjenek.

A kormány megállapítja, milyen jogok illetik meg a katonai szolgálatot teljesítő közalkalmazottat, illetve, hogy annak milyen fizetésre van igénye. Ezen túlmenően pedig elrendeli a kormány, hogy minden katonai szolgálatot teljesítő közszolgálatban alkalmazott munkásnak az itthonhagyott családtagok számához viszonyítva progresszív kulcs szerint hány százalék munkabér jár a katonai szolgálat tartama alatt. Ez a százalék a vonatkozó rendelet értelmében 40 és 100 között változik az itthonmaradtok számától függően. Természetes ugyanis és a kormány családvédelmi politikájából is nyilvánvaló, hogy kisebb százalék jár egy gyermek után, mint kettő, három, vagy ennél is több gyermek után.

Külön kiemelendő a rendeletnek az az intézkedése, hogy a közszolgálatban alkalmazott munkásnak akkor is jár polgári bérének 40 százaléka, ha mint nőlel vonul ugyan be, a szolgálat tartama alatt azonban megnősül. Ezzel az intézkedéssel bizonyára

eredményesen hárítja el a kormány a katonai szolgálatra behívott közszolgálatban alkalmazott munkás elől a leglényegesebb házassági ékadályt.

A katonák családjának ez a hathatós támogatása, a családvédelemnek ez a legujabb kiemelkedő mozzanata nemcsak azt bizonyítja, hogy a szociálpolitikai alkotások terén a háborús állapot visszaesést nem eredményezett, hanem bizonyítja azt is, hogy Kállay Miklós miniszterelnök kormánya továbbhalad az időszerű szociális gondoskodás útján. Bizonyos, hogy ez a gondoskodás anyagi terhet is jelent, hiszen a nyújtott ellátás pénzügyi fedezetéről is gondoskodni kell. De bizonyos az is, hogy a ma hadbanálló nemzetet lelkileg rendkívül megerősíti, arról nem is beszélve, hogy egyenlő a nemzet emberkértjének, főleg pedig csemete-, vagy gyermekkértjének leggondosabb mivélésével. A hadbavonult közszolgálatban alkalmazott munkásnak nem lesz többé gondja arra, hogy vajon miből élnek meg és ruházkodnak otthonmaradt kisgyermekük. Az összeg, amit a család százalékszerűen kap, épen úgy fedezi a szükségleteket, mintha a kenyérgyáros családát idehaza lenne és polgári tevékenységi körében munkálkodnék.

Az áldozat pedig, amit az itthonmaradtok a katonák családjáért hoznak, méltányos és minden tekintetben igazságos. A háború terhe mindannyiunk közös terhe. A polgárok egy része fegyverrel kezében viseli ezt a terhet, másik része azzal, hogy lerója a háláját a haza oltárán.

Csak üdvözölni, csak köszönni lehet tehát mindnyájunknak a magyar kormánynak ezt a mélysegesen emberi és szociális intéz-

kedését. Hisszük, sőt biztosan tudjuk, hogy ez a megelégedettség, amely rendelet nyomán sokezer ember békében él, bőségesen meghozza a nemzetnek a teljesített kötelességtudatán kívül az erkölcsi kamatokat is.

Tettek.

Miközben a magyar mezőgazdaság a fővárosban a tavaszi országos kiállításon mutatta be fejlődését, rendkívül nagy érdeklődés a baráti nemzetek küldöttei, köztük az olasz földmivélésügyi miniszter elismerése mellett, a nehezen melegedő időben a földeken megindult a tavaszi munka. Megindult ott, ahol a nagy hó olvadása nem okozott árvizeket. A lassu, fokozatos olvadás következtében a nagy folyók nem okoztak bajt, az Alföld mélyebben fekvő részében azonban annál többet a belvizek. Az Alföld három délkeleti megyéje Csanád, Csongrád és Békés szenved most a legtöbbet az árviztől, amelyet a zsilipeken át azért nem lehet a Tiszába vezetni, mert ennek a vizállása magas.

Kállay Miklós az új kormányelnök nemhiába mezőgazda, átérzi a szegény falusiak gondját-baját és az árvízvédelmi kormánybiztos társaságában részben csónakon végigjárta a belvizekkel elöntött területeket. A tapasztaltak után hangsúlyozta, hogy ez a csapás nemcsak az elöntött területeket, hanem az egész országot érinti, mert nemcsak a tulajdonosoknak hiányzik körülbelül 53,000 hold termése, hanem az egész országnak. Megígérte, hogy segít a károsultakon. Azóta már minisztertanács tárgyalta a segítség módjait és, hogy az elárasztott terület teljesen ki ne essék a termelésből, a víz elvonulása után tengeri vetőmagot bocsát a kormány a károsult gazdák rendelkezésére.

Szívesen látja az ország népe, hogy az új miniszterelnök személyesen jár utána a baj elhárításának. Ugyanilyen jó hatást tett az az intézkedése is, amelyet a zsidó birtokok zár alá vétele terén tett. Tettekkel kezdte a bemutatkozást még mielőtt a parlamentben elmondta volna programnyilatkozatát. Mint jeleztük, a kormánypártban már előzően bejelentette, hogy a zsidóbirtokok igénybevitelére sürgős javaslatot jön. Közben a javaslatot a párt bizottsága előtt ismertette a földmivélésügyi miniszter. Mivel a bejelentés után tartani lehetett attól, hogy az érdekelt zsidók az igénybe veendő földbirtokokon lévő ingóságokat, felszerelést, állatállományt igyekezzenek elvonni a bekövetkező rendelkezések alól ezért rendelettel azonnali hatállyal zár alá vették az összes zsidó birtokokat. A rövidesen tárgyalásra kerülő törvényjavaslat ter-

mészerszerűen nemcsak a zsidó birtokok, hanem az élő és holt felszerelés igénybe vételére is vonatkozik. A földbirtokokon kívül a zsidó erdőbirtokot is igénybe veszik.

Ugy tudják, félmillió hold mezőgazdasági és félmillió hold erdőbirtok igénybe vételéről van szó, bár lehet, hogy ez még emelkedik. A zár alá vételi intézkedésnél ugyanis az eddigieken túlmenően azt kell zsidónak tekinteni, aki a fajvédelmi törvény szerint zsidó, tehát a második zsidótörvény kivételése nem érvényesíthető. Az igénybe veendő birtokok ellenértékét nem fizetik ki készpénzben, hanem zárolt betétként takarékpénztárakban helyezik el.

Ez az erélyes intézkedés hozzájárult ahhoz, hogy a parlament és a közvélemény a tettek alapján kedvezően ítélje meg az új miniszterek elhatározásait. Azt a bejelentést, hogy a mi helyünk Olasz- és Németország mellett van és, hogy a bolsevizmus elleni harcban, amelynek kimenetelétől nemzeti létünk függ, erőnk teljességével, egész rendelkezésre

Mit kell tudni a vásárlási könyvről.

Mult év május 16-án jelent meg a Budapesti Közlönyben a közéletügyi miniszter rendelete, melyben a vásárlási könyvet rendszeresítette. Több mint 10 hónap mult el azóta, a rendelet újabb rendeletekkel bővült. Nemcsak az alaprendelet, de az újak körül is van bizonyos tájékozatlanság, hiszen napról-napra teszik fel a kérdést ismerősök, barátok, rokonok: mit kell tennem ha... Erre a ha... ra szeretnek most olvasóinknak válaszolni úgy, hogy a vásárlási könyvet egy kissé jobban megismerjük.

Előjáróban meg kell mondani milyen indokok tették szükségessé a vásárlási könyv bevezetését. A rendeletindokolása szerint a könyv célja a háborús viszonyokkal össze nem egyeztethető, észszerűen nem indokolható közszükségleti cikkeknek kizárólag a pánikra visszavezethető vásárlási láz megszüntetése. Felhatalmazza a rendelet a kereskedőket arra, hogy a rendes kereskedő gondosságával kötelesek ügyelni: közszükségleti cikket fogyasztónak csak a közvetlen fogyasztás szükségletének megfelelően és a rendkívüli gazdasági viszonyok által indokolt mennyiségben szolgáltatasson ki. Ez az alapja, úgy mondhatjuk magja a rendeletnek, mely általánosságban érvényes, vannak azonban kivételek is, azonban ebben az esetben hitelt érdemlően kell igazolni, hogy milyen rendkívüli szükséglet beszerzése forog fenn. Ilyen például a menyasszonyi kelengye beszerzése, amikor is a házasság kihirdetésének megtörténtét hivatalos tanusítvánnyal kell bizonyítani, vagy csecsemőkelengye beszerzése, amikor pedig az anya terhességét orvosi bizonyítvánnyal kell igazolni. Az áru-kiszolgáltatás kérdéseivel ma már többé-kevésbé mindenki tisztában van. Mindenki magától adja át a könyvet a kereskedőnek, akár ha szövetet, ruhát, konzervet is vásárol. Most már egész más irányu az érdeklődés a vásárlási könyv körül: a kérdés rendszerint a könyv kiállítására vonatkozik. Érhető, mert az elmúlt 10 hónap nagy változásokat okozhatott a családban. Lássuk tehát, a kérdéseket, s válaszoljunk mindenkinek, kielégítve az érdeklődéseket.

álló hadseregünkkel veszünk részt, minden jó magyar és a szövetséges sajtó helyesléssel fogadta. A szélső jobboldali ellenzék a parlamentben a program több részét helyeselte. A nemzet egyet ért a kormányelnökkel abban, hogy a háború kérdésében nem lehet helye vitának, — a miniszterelnök igen erélyesen jelentette ki, hogy aki más állásponton volna, annak pusztulni kell az országból, — s abban is, hogy a nemzetiségi kérdést és a közellátás ügyét ne hánytorgassuk. A zsidókérdés megoldásáról a földbirtokkérdésen túl is beszélt a kormányelnök. Az a visszhang, amelyet keltett, érdekes és jellemző a mai közfelfogásra. Nem szólva arról, hogy a szélső-jobboldal hangsúlyozta, hogy az új Európában a zsidóságnak nem lesz helye, tehát a gazdasági életben már most kell gondoskodni pótlásáról, a kormány párt elnöke is kifejezte óhaját, szeretné, ha azon az uton, amelyet a tavalyi fajvédelmi törvény jelez, tovább mennének és gondoskodnának a zsidókérdés általános rendezéséről is. A zsidók munkatáborba utalását és kitelepítésük előkészítését kívánta.

Elvileg minden igénylő részére ki kell állítani vásárlási könyvet, azonban a férjrel közös háztartásban élő feleség, valamint kiskorú gyermekek részére közös vásárlási könyvet kell kiállítani. Ahol nagy a család, ott hamarabb megteelik a könyvecske, utat kell kiállítani. Budapestben és nagyobb városokban, ahol körzetként működnek a jegyelosztók, a körzeti Élelmi-szerjegyközpont nyilvántartási fiókjában, vidéken a helyi közéletügyi hivatalokban kell kérni az új vásárlási könyv kiállítását. Az új könyvet a hatóság a régi könyv hátsó fedőlapjához csatolja, úgyhogy az elválaszthatatlanul hozzá legyen kötve a régihez.

De egy családban sok minden történhet egy év alatt. Kisgyermek születik, az anyakönyvi hivatalban vagy anyakönyvi kivonattal kiállítását, vagy ami teljesen díjmentes — a születésről igazolást kérünk s ezzel megyünk a lakóhelyünkhöz illetékes jegyközpont-hoz és kérjük a gyermek beírását a vásárlási könyvbe. A nagyobb fiut intézetbe adják, ebben az esetben is lehet kérni, hogy külön könyvet állítsanak ki a tanuló gyermek számára. Ha más helyre távozott, mindenekelőtt nevét törölni kell a család könyvből, erről igazolást kérni, az intézet igazgatósága pedig igazolja a gyermek ottlétét, melyre a helyi hatóság kiállítja a könyvet.

Férjhezmenés esetén, ha a menyasszonynak nem volt még külön könyve, ugyanezzel az eljárással törölteti magát a család könyvből, majd a házasságkötést igazolva, beírják a férj vásárlási könyvébe a feleséget is, mert csak így juthat hozzá fehérneműkhöz és ruházati cikkekhez.

Jön a tavasz, a nyár, a mezőgazdasági munkások lakóhelyüktől távoli vidékre mennek kenyeret keresni. Különválik a kis család, a feleség otthonmarad a gyermekekkel, rajta van a család gondja, de a férjnek is szüksége van ez alatt a hosszú idő alatt sok mindenre, amit nem lehet állandóan utána küldeni. Ilyen esetben is kiállít a hatóság a férj részére új vásárlási könyvet, természetesen a régi könyvből törlik a nevét. Átmeneti távollétnél azonban csak akkor állítanak ki a hatóságok új könyvecskét, ha a

családtag legalább két hónapig távol lesz otthonától.

Ujjonnan bevonuló katonák is kérhetik vásárlási könyv kiállítását, még pedig vagy a helyi hatóságtól, vagy pedig ott, ahol katonai állomáshelyük van. Ebben az esetben igazolni kell, hogy a vásárlási könyvből már törölték nevüket, az illetékes katonai parancsnoktól igazolványt kell kérni ott tartózkodásukról. A kért igazolás felmutatása ellenében az ujjonnan bevonult katona megkaphatja állomáshelyén is a vásárlási könyvet.

Az elváltak, vagy különélők is állíthatnak ki maguk számára külön-külön vásárlási könyvet. Külföldiek vásárlási könyvet nem kaphatnak.

Minden gondos ember úgy vigyáz a vásárlási könyvére, mint pénzére, értékpapírjára. A rendelet azonban mégsem akarja teljesen kizárni azokat, akik gondatlanságból, vagy pedig más ok folytán elvesztették könyvecskéjüket. A rendelet ugyanis előírja, hogy az a fogyasztó, aki vásárlási könyvét elvesztette, vagy azt bármely oknál fogva felmutatni nem tudja, részére új könyv állítható ki, azzal a megszorítással azonban, hogy akinek vásárlási könyvébe más fogyasztó vásárlási jogosultsága (feleség, kiskorú gyermek) bejegyezve nincs, új vásárlási könyvet csak a régi vásárlási könyv kiállításától számított kilenc hónap múlva kaphat. Azok a fogyasztók, akiknek könyvébe több személy vásárlási jogosultsága is be van jegyezve, a régi könyv kiállításától számítva ó hónap múlva kérhetik új vásárlási könyv kiállítását.

Ezek azok a leggyakrabban előforduló kérdések, amelyek a vásárlási könyvvel fűggenek össze. A könyv használatával kapcsolatban figyelmeztetjük még a vásárlási könyv tulajdonosát, hogy azt joga van az ország területén bárhol használni. Meg kell még említeni, hogy közszükségleti cikket minden kereskedő, aki annak a cikknek a forgalombahozatalával foglalkozik, köteles a könyv tulajdonosának kiszolgáltatni. A napokban hallottunk épen egy panaszt, hogy bizonyos közszükségleti cikk kiszolgáltatását azzal tagadta meg a kereskedő, hogy: „kértem ezt a könyvet nem Budapestben állították ki, erre a kívánt árut nem adhatom ki.” Ebben az esetben a vevő megkívánhatja, hogy a közszükségleti cikk kiszolgáltatásának megtagadását a kereskedő a vásárlási könyv következő üres rovatába bejegyezze.

4090—1942.

Hirdetmény.

Értesitem az érdekelteket, hogy az 50. kiegészítő parancsnokság lónyilvántartó tisztje a rendes katonai lóosztályozásról elmaradt lovak osztályozását Püspökladányban 1942. évi április 9. és 10. napjain tartja meg a kieg. parancsnokság előtti tén.

Hajduszoboszló, 1942. március 29.
Dr. Márton Gábor
polgármester.

Hadi husvét!

Hívó népek, világszerte,
Zengik ma, szép reményt keltve:
„Feltámadott” a Szeretet,
Mely értünk — megfeszítettet!
Isteni, jó, szent Szeretet,
Ördögi, rossz gyűlöletet,
Mely ura még tömeg népek,
Megértéssel — győzd le, végleg!
Ceglédy Anti.

H I R E K.

— **Olvasóinknak kellemes husvétünnepelt kívánunk.**

— **A református templomban husvét első napján** délelőtt háromnegyed 10 órakor prédikál Demjén Ferenc lelkész, ágendázik Melegh Dániel segédlelkész, délután 2 órakor bibliamagyarázatot tart Hódy László IV. éves teológus, legátus. A szegényházban délelőtt 10 órakor prédikál és urvacsorát oszt Kovács Lajos vallásoktató-lelkész. **Husvét másodnapján**, hétfőn délelőtt háromnegyed 10 órakor és délután 2 órakor prédikál Hódy László IV. éves teológus, legátus.

— **Tanyai istentisztelet.** Husvét elsőnapján délelőtt a Kőteles-tanyai iskolában prédikál és urvacsorát oszt Loós András segédlelkész.

— **Ki lesz a legátus?** A husvétünnepre a debreceni református kollégium Hódy László IV. éves teológust küldte ki a hajduszoboszlói református egyházba legátusnak. A legátus részére szánt adományokat vagy ünnep másodnapján a perselybe tenni, vagy pedig az egyház gondnoki hivatalához kérjük eljuttatni.

— **Dr. vitéz Simon Árpád** hajduszoboszlói kir. közjegyző katonai szolgálatából leszerelt s hivatalos működését megkezdette.

— **Uj járásbírói elnökünk** áthelyezés folytán dr. Jarmy Ferenc szobránci kir. járásbírói elnök lett, aki elfoglalva elnöki állását, hivatalos helyeken bemutatkozó látogatásokat tett.

— **Változik a harangozás ideje.** A harangozás az ünnepek után kedden, április 7-től a következőképpen változik: hétköznap reggel fél 8 órakor, vasárnap és ünnepnapokon először fél 9 órakor, másodszor 9 órakor harangoznak, délután pedig hétköznap és ünnepnap egyaránt délután 3 órakor harangoznak.

— **Az orosz fronton** küzdő honvédeinknek a tűzharcosok újabb 1300 drb. cigarettát, a Gazdakör vezetője és tagjai pedig 3000 drb. cigarettát és nagyobb mennyiségű dohányt gyűjtöttek, amit rövid idő alatt a helyszínére eljuttatnak.

— **Dr. Csűrös László** városi orvos rendelőjét Madarász-utca 1. szám alá helyezte át.

— **Ne feledjük**, hogy a hazát oly lelkiismeretesen, teljes odaadással, végtelmen nagy önzetlenséggel mindhalálig szolgáló nagy hazafi gróf Teleki Pál kedves emlékü miniszterelnökünk váratlan elhalálása egy évvel ezelőtt nehezedett a nemzetre.

— **A református presbitérium** március 29-iki gyűlésén Demjén Ferenc lelkész és dr. Márton Gábor főgondnok-polgármester elnökölt. A presbitérium foglalkozott az ifjúság részére építendő gyülekezeti ház eszméjével és kiviteli lehetőségével. Sok idevonatkozó felszólalás történt, végleges határozatot azonban még nem hoztak. Majd az elhalt M. Tóth Balint és Kovács Gábor presbiterek helyére hívták be a sorrend szerint következő pótpresbitereket.

Megnyilt
Aszódi Sári
női kalapszalonia
Vértanúk-tere. Grósz Lajos házában.
Tavaszi ujdonságok megérkeztek.
Alakítások gyorsan, olcsón és pontosan.

Hirdessen a „Független Hajduság“-ban.

Bocskay Mozgó

heti műsora:

Április 5-6., vasárnap-hétfőn: A leg-gazdagabb kiállítás magyar katonai film: **Háry János.** Dajka Margit, Péger Antal, Bárczy Kató, Pethes Sándor stb. főszereplésével. Kisérő műsor: **Stan és Pan, a művészek kedvence. Magyar híradó.**

Április 7-8., kedden-szerdán: Ketten egy jeggyel! Izgalmas vadnyugati cowboy film: **Z. a fekete lovas és Z. a korbácos ember. Ufa híradó.**

Április 9-10., csütörtök-pénteken: Európa harca a bolsevizmus ellen: **Keleti csata. Német háború híradó.**

Április 11-12., szombat-vasárnap: A legjobb nagyszerű magyar vígjáték: **Az ördög nem alszik.** Tolnay Kiári, Hajmássy Miklós, Csontos Gyula, Juhász József stb. főszereplésével. **Magyar híradó.**

A buza és rozsliszt kiörlési arányának újabb megállapítása.

A közellátásügyi miniszter rendelkezést adott ki, hogy a kereskedelmi vegyes- és vándorléssel foglalkozó malmok búzából legalább 82, de legfeljebb 85 százalékot, rozsból 77, de legfeljebb 80 százalék tisztasúlyú lisztet kötelesek kiörleni. A kereskedelmi, vegyes és vándorléssel foglalkozó malmok csak a következő lisztfajtákat állíthatják elő: búzából legalább 20, de legfeljebb 21 százalék finom lisztet, (vagy búzadarát és nulláslisztet), illetve egységes kenyérlisztet, rozsból pedig egységes rozslisztet. A rendelet április 1-én lépett életbe.

Egymillió téglajeggyel építik fel a Darányi Kálmán Diákházat. Mint ismeretes, a református főiskolások elhelyezkedése céljából a Soli Deo Gloria Szövetség kezdeményezésére megépült a Darányi Kálmán Diákház. A református egyház vezetői a legnagyobb megértéssel karolták fel a kezdeményezést, amely a kormányzat támogatását is élvezte, amelynek a társadalom széles rétegeiben is biztató visszhangja támadt. Az országos gyűjtés március 1-től nagyon szép eredménnyel folyik. A nagyobb városokban a bizottság ünnepélyeket rendez. A székesfővárosi telket adományozott, hogy lehetővé tegye a nagyjelentőségű terv mielőbbi megvalósulását. A téglajegyek ára egy pengő. Ebből egy millió darabot kell elhelyezni, hogy a diákház megépülhessen. Nagyobb összeget vállalkozók részére 10, 100 és 1000 pengős téglajegyek is vannak. Aki 100 téglát vált meg, névre szóló diszes emléklapot kap, aki pedig 1000 téglát vált, megőrökíti nevét a diákház aranykönyvében. Egyszemélyes szoba építésének költsége 5000 pengő, kétszemélyes 10,000 pengő. Aki ilyen értékben kíván hozzájárulni, annak nevét a diákház előcsarnokában örökítik meg és a megváltott szobát kivánsága szerinti magyar névről, saját maga, vagy szerette nevével nevezik el.

A tojás új ára. Közellátásügyi miniszteri rendelet jelent meg a friss tyuktojás legmagasabb eladási áráról. A rendelet értelmében a friss tyuktojás legmagasabb termelői ára az ország egész területén kilogrammonként 280 pengő. Budapesten a tojás ára a következőképpen alakul: teatojás kilója 3-60, főzhető tojás 3-30, repedt tojás 3-20 pengő. Ezek az árak Pestkörnyéken is érvényesek. Az ország egyéb területén a tojás kiskereskedői ára, illetve piaci ára kilónként 287, illetve 2-90 pengő. A rendelet április 7-én lép életbe.

Kiadó 1 szoba, konyhás lakás május 1-re Csanádi-tér 5. szám alatt.

Eladó a Nádudvari-ut 46. sz. alatti ház a sudvar. Érdeklődni lehet: a helyszínen.

Előfizetési felhívás. Az új évnegyed alkalmával lapunk olvasóit kérjük előfizetéseik szíves megújítására, míg új előfizetők jelentkezését Kovács Kálmán könyvnyomdája a lap kiadóhivatalának megbízásából elfogad.

Hazafias tisztelettel:

a „Független Hajduság”
szerkesztősége és kiadóhivatala.

Hajdúvármegye törvényhatósági kisgyűlése április 13-án, délelőtt fél 11 órakor Szilassy László főispán elnöklelelén Debrecenben a megyei székházban ülést tart. Előzőleg d. e. 9 órakor a vármegyei közigazgatási bizottság ugyancsak Szilassy főispán elnöklelelét mellett üléskezik.

A kedvezőtlen időjárás miatt a tisztántali belvizekben, talaj- és vadvizekben csupán csekély csökkenés volt észlelhető, a különböző műszaki munkálatok sikeres végrehajtása után a helyzet észrevehetőleg javult. Hajdúszoboszlón a helyzet még mindig kevésbé kielégítő.

A tábori postai szolgálat, tábori lapok, levelek, csomagok, penzküldemények, sürgönyök stb. újabb szabályozásáról a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter hirdetményt bocsátott ki, amely teljes tájékoztatást nyújt a követendő eljárásról, amelyek szigorú betartása a forgalom lebonyolítása szempontjából mindenképen kívánatos.

Bárczay János államtitkár nyitotta meg a sátoraljai helyi szőlőművelési iskolát. Bárczay János dr. földművelésügyi államtitkár nyitotta meg vasárnap délelőtt Sátoraljai helyen a szárhegyi állami szőlőtelepen létesített állandó szőlőművelési iskolát. Beszédében méltatta az iskola létesítésének jelentőségét a minőségi szőlőtermelés szempontjából. Komoly munkára hívta fel az iskola tanulóit és annak a reményének adott kifejezést, hogy munkájuk a mai nehéz viszonyok mellett is hozzájárul majd a történelmi borvidék szőlőtermelésének fejlesztéséhez.

Köszönetnyilvánítás. Mind azoknak a rokonoknak, jobaratoknak, ismerősöknek, szomszédoknak, akik felejtethetetlen jó férjem, illetve édes jó apánk, nagyapánk: id. Széll Gábor elhunytával részvételükkel felkerestek és temetésén megjelenni szívesek voltak, ezáltal fájdalunkat enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk őszinte szívvel hálás köszönetet:

A gyászoló család.

Kinevezések a városi alkalmazottaknál. Dr. Márton Gábor polgármester a lapunkban meghirdetett pályázatok felülvizsgálása után Kádár Sándort dobos káplárrá, Vári Mihályt és Fulóp Józsefet kézbesítő tizedesekké nevezte ki, előbbi nyugdíj jogosultsággal, utóbbit szerződéses viszonyban.

Súlyos büntetések közellátással kapcsolatos kihágásokért. A hajdúszoboszlói m. kir. rendőrkapitányság rb. bírójának elítélte ifj. Olah Lajos hajdúszoboszlói lakost kukorica termésének bejelentésénél valótlán adatok bevallásáért és zsir, szalonna feleslegének a közellátás céljaira fel nem ajánlásáért 60 napi elzárást helyettesítő 300 pengő pénzbüntetésre, továbbá 148 és fél mázsa csöves tengeri és 40 kg. szalonna elkobzására. Barbócz Sámelné hajdúszoboszlói lakost szalonnának engedély nélküli szállításaért 40 napi elzárást helyettesítő 100 pengő pénzbüntetésre és 12 kg. szalonna elkobzására. (Hivatalos közlés)

Eladó V., Szilfakalja-ut 20. szám alatti új ház fele udvarral és 4 hold 546 négyszögöl szántóföld a várostól 2 és fél km.-re a debreceni úton. Megbízott: Bukovecki Bertalan, Bethlen-u. 20. sz. a.

Megalakult a hajdúszoboszlói m. kir. állami polgári leányiskola tanulóirai szövetségének egyesülete március 29-én, vasárnap délután az állami polgári iskola tágas tornahelyiségében. Mintegy 150 főnyi közönség gyűlt egybe, hogy a leány-polgári iskolai tanulóirai szövetségének egyesületét megalakítsák. Nagyobbára az iskola egykori növendékei sorából kerültek ki a résztvevők, de férfi tanúgy barátok is szép számmal jelentek meg. A megszervezés és előkészítés nehéz munkáját a fáradhatatlan lelkes és ügybuzgó Jakucs Piroka tanár végezte az intézőbizottság tagjainak közreműködése mellett. Az alakuló gyűlést is ő nyitotta meg. Az előkészítés és szervezkedés nehéz munkáját dr. Márton Lászlóné, Huszthy Elekné és Görög Sándorné kimerítően ismertették. Egy olyan kapcsolat megteremtése lett célul kitűzve, amely egyfelől a leány-polgári iskola egykori növendékeit szorosabban lesz hivatva hozzáfűzni az intézethez, másfelől kulturmissziót fog teljesíteni az iskola mindenkori kevésbé tehető, arra érdemes növendékeinek segélyezésével, felkarolásával. Az előadottak alapján az alakuló gyűlés elfogadta az alapszabálytervezetet és elhatározta az ideiglenes megalakulást és kimondotta, hogy tisztelje i. alapító, rendes és pártoló tagokból fog állani az egyesület. Az alapító tagok egyszersmindenkorra 30 pengőt fizetnek be az egyesület pénztárába, a rendes és pártoló tagok évi 2 pengőt. Az alapszabálytervezetet megerősítés végett felterjesztik a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz. Dr. vitéz Simon Árpádné ama fáradhatatlan és odaadóan lelkes tevékenységéről emlékezett meg, amelyet az előkészítés és megszervezés fárasztó munkájában Jakucs Piroka tanár kifejtett. Ezért a közgyűlés háláját, ragaszkodását és szeretetét tolmácsolta. Indítványára közgyűlés ezért Jakucs Pirokának nagy elismerések között őszinte köszönetét fejezte ki és őt az intézőbizottság elnökévé választotta. Társelnök lett dr. vitéz Simon Árpádné, ügyvezető elnök dr. Márton Lászlóné, titkárok: Görög Sándorné, Huszthy Elekné, jegyzők és intézőbizottsági tagok: Cseke Lionka, Korpos Zsófia, Nagy Irma, Márton Antalné. Az egyesület tiszteltbéli tagjait választották: Demjén Ferenc ref. lelkész, Szécsy Miklós ny. polg. isk. szakfelügyelő-igazgató, vitéz Kósa Vince m. kir. tanúgyi tanácsos, Bálint Árpád polg. isk. igazgató, dr. Erdős Kálmán ny. polgármester, dr. Márton Gábor polgármester, halmai Bor János nyug. igazgató-tanító, szerkesztő, Cseke Gábor ref. igazgató-tanító és dr. Csiba István városi ügyész. Az alakuló gyűlés aikalmából érkezett üdvözlések ismertése után a közgyűlés lelkes hangulatban véget ért. Itt jegyezzük meg, hogy az egyesület tagjait eddig 30 alapító, 152 rendes és igen sok pártoló volt iskolánövendék és tanúgybarát jelentkezett.

Az ideai zöldhitelezési rendelet a többtermelést szolgálja. A hivatalos lap vasárnapi számában megjelent zöldhitelezési rendelet a többtermelés érdekében néhány könnyítést tartalmaz. Így a műtrágya fokozottabb felhasználását azzal kívánja előmozdítani, hogy a folyó évben minden katasztrális hold után husz pengőnyi zöldhitelet felvételét teszi lehetővé, míg a múlt esztendőben csak a műtrágyával tényleg megművelt terület nagysága alapján számították ki a hitelkeretet. A védett birtokok tulajdonosai ebben az évben a kataszteri tiszta jövedelem négyszereséig terjedő zöldhiteletre tarthatnak igényt, szemben a tavalyi kétszeressel, a vélt szőlőbirtokok pedig a kataszteri tisztajövedelem nyolcszorosáig terjedhető hitelt vehetnek fel, szemben a múlt évi ötszöröséssel.

Angalkönyvi hírek.

Házasság-kihirdetések: Berei-Nagy László és Fazekas Eszter. Házasságot kötöttek: B. Szabó Sándor és Nagy Piroka, Szilágyi Gábor és P. Nagy Etelka. Születések: D. Somogyi Károly leánya Julianna-Piroka, Koroknai Sándor leánya Mária, Katona András leánya Ilona-Éva, Fodor Máté fia László-Máté, Harsányi Lajos leánya Amália-Eszter, Bónis János fia Sándor, Darányi Mihály fia Mihály, Zöld Demeter leánya Elelka. Halálozások: Harangi Sándor 71 éves, Zagyva Kálmáné — Tóth Zsófia — 77 éves, Barcsa Albert 53 éves, Csonka Irma-Katalin 2 éves, öz. G. Nagy Imréné — Kovács Julianna — 92 éves, Malatinszky Ella-Róza 34 éves, Molnár Józsefné — Zubó Eszter — 53 éves, Majoros András 19 éves.

Halálozás. Őszinte részvétellel jelentjük, hogy a városunkban köz-tiszteltben álló Malatinszky-családot mélyszégy gyász érte. Egy tagja, Malatinszky Ella ugyanis elhalálozott. Elhunytáról a kibocsátott gyászjelentés így szól: „A. B. F. R. A. Szomorú szívvel tudjuk az összes rokonok nevében is, hogy szeretett leányom, nővérünk, nagynénénk és rokonunk Malatinszky Ella folyó évi március hó 31-én, hajnalban, nagyon hosszú szenvedés után, csendesen elhunyt. Drága halottunkat folyó évi április hó 1-én, délután 2 órakor, a református egyház szertartása szerint, a háznál tartandó ima után a Vénkert-tetőben fogjuk örök nyugalomra helyezni. Hajdúszoboszló, 1942. évi március hó 31-én. Emléke legyen áldott! Édesanyja: öz. dr. Malatinszky Józsefné, szül.: Báthory Vilma. Testvérei: Dr. Malatinszky Zoltán. Dr. Malatinszky Vilma. Malatinszky Gizella. Malatinszky Irén, férjével: vitéz Pólya Imrével. vitéz Malatinszky József. Malatinszky Ilona. Unokaöccsei: vitéz Malatinszky István. vitéz Pólya László. Pólya Imre. Pólya Jenő. A megboldogult gyász-tisztelettel Demjén Ferenc lelkész mondott vigasztaló szép imát, majd a vénkertti temetőben átadták az anyaföld csendes nyugalomának.

A keleti harctéren a szovjet támadások folyton ismétlődnek, azonban észrevehetőleg lanyhulnak, ellenben a német offenzíva az idő némi javulásával egyre erősödik. Észak Afrikában az angol haderő magatartása kimerültséggel tesz biztosságot. A japán hadsereg Burmában fokozatosan nyomul előre. A hátsó indiai és ausztráliai szigetek megszállása és tisztító munkája sikeresen halad. Stafford Cripps angol megbízott Előindíában végzett tárgyalásai sok nehézségbe ütköztek, mert Indiának szabadság és függetlenség kell. Az Egyesült Államok hadügyi vezetői kiszámították, hogy az északamerikai hajóhadnak négy esztendő szükséges a teljes rendbehozására és harcképessé tételére. Eddig akarják nyújtani a háborút, hogy ők is felszínre kerülhessenek.

Felhívás. Az Egyesült Női Tábor felhívja mindazoknak a lelkes, áldozatos munkára kész asszonyoknak és leányoknak figyelmét, akik a nyár folyamán május 15-től október 3-ig terjedő időben nyári gyermekotthonok vezetését vállalkoznak vállalkozni, vagy személynél az egyesült női tábor központi irodájában, Budapest, IV., Eskü-ut 6. szombat kivételével minden hétköznap 10—5-ig. Jelentkezhetnek mind azok, akik óvónői, vagy tanítónői képesítéssel, gimnáziumi, kereskedelmi érettségivel, nőipariskolai, vagy legalább 4 középiskolai végzettséggel rendelkeznek. Elfogadjunk 4—5-öd éves óvónői- és tanítónői-jelölteket is. A vezetőnők teljes ellátást és tiszteltdíjat kapnak.

Tűz-, jégkár,
vagy bármilyen **biztosítási,**
valamint **mezőgazdasági gép**
beszerzési és **termény eladása**
ügyében forduljon bizalommal:
Gállterményeshez
Telefon 6.

115—1942.

Felhívás.

Felhívom a háztulajdonosok, illetőleg az 1939. évi II. t.-c. 137. §-nak 8. bekezdésében meghatározott személyek figyelmét arra a kötelezettségükre, hogy 1942. évi március hó 31-től kezdve a padlástér tűzvédelmi felszereléshez tartozó 100 literes, vagy két darab 50 literes víztartó edényt állandóan vízzel töltve kell a padlástér tartani.

Ezeket az edényeket, illetőleg a padlástér tűzvédelmi felszereléseket (lapátok, veder, szárazhomok) a padlástérre úgy kell elhelyezni, hogy minden 300 négyzetméter területre jusson egy egység.

A felszerelések meglétét a házcsoport légoltalmi őrségszolgálatokkal fogom ellenőriztetni.

Hajduszoboszló, 1942. március 31.

Dr. Márton Gábor
polgármester.

4835—1942.

Felhívás.

A folyó világháború okozta gazdasági nehézségek hozzá magukkal, hogy minden megművelhető terület csak élelmiszeri cikkek termelésére használható. Éppen ezért Hajduszoboszló megyei városban is szükséges, hogy sem mezőgazdasági, sem városi beltelekkel bíró egyén ne hagyjon műveletlenül egy talpalattnyi területet sem, amely művelés alá fogható. Felhívom ennélfogva a város közönséget, hogy minden erejével igyekezzék megművelni földjét, a virágos kerteket, parkokat az idén ne virággal, hanem gazdasági növényekkel (zöldséggel és más konyhakerti növényekkel, olajosmagvakkal stb.) hasznosítsa, hogy ezáltal is fokozottabban biztosítsák a közellátást. Elvárom mindenkitől, hogy felhívásomnak önként és maradék nélkül eleget fog tenni.

Hajduszoboszló, 1942. április 2.

Dr. Márton Gábor
polgármester.

4887—1942.

Hirdetmény.

A közellátásügyi miniszter urnak 104.550—1942. K. M. sz. rendelete értelmében a gazdasági munkavállaló (konvenció cselédek, munkások és napszámások) élelmiszerre a munkaadó havonként és fejenként számítva 25 kg lisztet (vagy ennek megfelelő mennyiségű gabonát) és 3,5 kg sertésbőr készített fehérarut (zsírt, vagy szalonnát) tarthat készletben, illetőleg szolgáltatni a munkaadó részére a munkaadó feladataihoz. A szükséges lisztet a munkaadó a munkaadó részére a munkaadó feladataihoz. A szükséges lisztet a munkaadó a munkaadó részére a munkaadó feladataihoz.

Az a munkaadó, aki a munkavállalók élelmiszerre fenti mennyiségénél nagyobb liszt, illetve zsiradékmenyiséget tart készletben, köteles a többletet a lisztre vonatkozólag 15 napi, a zsiradakra vonatkozólag 8 napi határidő alatt Kürthy Imre henteshez beszállítani. A Hombár megbízott neve, ahova a lisztfelvételeket be kell szállítani, később fog közzétetni. Az így beszállított buza 29,30 pengő árán fizetetik ki.

A rendelet megszegése súlyos büntetést, a készlet elkobzását vonja maga után.

Hajduszoboszló, 1942. április 1.

Dr. Márton Gábor
polgármester.

4118—1942.

Hirdetmény.

A zsirjegyrendszer bevezetése tárgyában hozott 4118—1942. kig. számú véghatározatom értelmében a hentes-iparos köteles a levágott hizott sertésbőr a háját és a bélkövért kiemelni, a szalonnát lefejtetni, a szalonnáról a csemege és füstölt szalonnának feldolgozható tokát, és hasaálját a hatósági közeg utasítása szerint levágni. Ezután a hatósági közeg közreműködésével a hivatalos mérlegelést követően lemérlegelni külön a háját, bélkövért és szalonnát, továbbá külön a csemege szalonnának feldolgozható tokát és hasaálját. A lemérlegelt mennyiséget a hatósági közeg az erre a célra készített ellenőrző könyvbe bejegyzi.

A hentes-iparos az elszámolás alá eső fehérarut (zsirszalonnát, háját és bélkövért) csak az általam kiadott

zsirjegy, vagy utalvány ellenében szolgáltathatja ki. A beváltott jegyekkel és utalványokkal hetenként kell elszámolni a közellátási hivatalnál.

A zsirjegyek hetenként beváltható szelvényekből állanak. Lejárt szelvényeket beváltani tilos. Elvesztett, vagy megsemmisült jegy helyett új jegy ki nem adható. A zsirjegy átruházása tilos. A zsirjegyre kiszolgáltatható zsiradék mennyiségét minden héten vasárnap reggel a hentes-iparosok által az előző héten levágott sertésbőről kitermelt fehérarut mennyiségének és a zsirral ellátatlan személyek számának figyelembe vételével fogom megállapítani. Az ekként megállapított heti fejadag mennyiségét a hentes-iparos az üzletben felülnő helyen kiírni köteles.

A nehéz testi munkások zsirpótjegyet kaphatnak, amelyekre a hentes-iparosok a rendes fejadag 50 százalékának megfelelő zsiradékot kötelesek kiszolgáltatni.

Zsirjegyet az erre a célra rendszerezett és a hentes üzletekben kapható igénylő lapon lehet igényelni. Ugyanott kapható a nehéz testi munkások részére a munkaadó igazolás, amelyen a munkaadó igazolni köteles, hogy alkalmazottja nála nehéz testi munkát végez és hogy mennyi időre van felfogadva.

Nehéz testi munkások; a földműves munkások, teherhordó munkások, arra az időre, amíg a munkával tényleg foglalkoznak, kovácsok, téglavetők, vályogvetők, favágók, molnárak, husipari és pékipari munkások, közművesek és ácsok. Nehéz testi munkások pótjegyet kaphatnak a terhes és szoptató anyák is.

Az igénylő lapokat pontosan kitöltve folyó hó 10., 11. és 13. napján d. e. 8 és 12 óra között a városi közellátási hivatalnál kell beadni, a vásárlási könyv, a cukorigazolójegy és — sertés tulajdonos által való igénylés esetén — a sertéslep felmutatása mellett. Zsirjegyet csak azok igényelhetnek, akik egy héti zsirszükségletnél nagyobb készlettel nem rendelkeznek.

A zsirjegy életbeléptetése napját szabályszerűen közhírré fogom tenni. E rendelkezéssel kapcsolatos mindennemű visszaélés szigorú büntetést von maga után.

Hajduszoboszló, 1942. április 3.

Dr. Márton Gábor
polgármester.

4189—1942.

Felhívás.

Felhívom mindazokat az ötven holdon felüli birtokosokat, akik a m. kir. gazdasági felügyelőségtől nem kapták meg a 72.100—1942. F. M. sz. rendeletben előírt olajosvetőmag termesztésére szolgáló ellenőrzőlapot, hogy azt a m. kir. gazdasági felügyelőségtől (Debrecen) igényeljék.

Hajduszoboszló, 1942. április 1.

Dr. Márton Gábor
polgármester.

475—1942.

Értesítés.

Értesitem az u. n. összefüggően beépített területen lévő háztulajdonosokat (Bocskay-, Bethlen-, Rakóczi-, Gönczy Pál-, Szilfakalja-utca), hogy az előírt légoltalmi felszerelések, eszközök és anyagok beszerzését szakközgeim útján 1942. évi április hó 7-én és 8-án fogom ellenőriztetni.

Az ellenőrzés időpontjáról az érdekelteket írásban is fogom értesíteni.

A megállapított kötelezettségek teljesítésének elmulasztása esetén a mulasztók ellen az 1939. évi II. t.-c. 184—190. §-ai alapján megindítandó eljárást folyamatosan teszem.

Hajduszoboszló, 1942. március 31.

Dr. Márton Gábor
polgármester.**Angora nyulak**— törzskönyvezett fajtiszták —
eladók: Csanádi-tér 6 szám alatt.**Kiadó**szezonzárásra nyolc
szobás lakás Jókai-sor
12. szám alatt. Értekezési cím:
Dr. Éliás, Karcag.

4202—1942.

Tájékoztató.

Az eddig használt gyújtóanyagokon kívül az alábbi újabb ellenséges gyújtóanyagok elleni védekezésre hívom fel a város közönségének figyelmét.

Foszforsodak kb. 10 dkg. súlyu sárga, ujjnyi vastag, különböző hosszúságú rudcskák, melyek 10—12 C fok melegebb időben önmaguktól meggyulladnak.

Foszforgömbök 2 m. hosszú és 40—50 cm. átmérőjű bádogtartányok, melyek repülőgépből ledobva a talajszin fölé 150—200 méternyire szétválnak és tartalmukat, foszforgömböket szétszórják. A foszforgömbök 1—2 kg. súlyuak, átmérőjük 10—12 cm., talajhoz érve eltörnek és a bennük lévő folyadék ütődés következtében meggyullad.

Foszforos kannák: azonos méretűek, kiállításuk, mint a 20—25 literes olajos kannák. Tartalmuk benzinben oldott nyersgumi és foszfor. Tartalmuk még hideg időben is meggyullad és 30—35 méteres körzetben égve szétfröccsen. Égés közben a folyadék mind sűrűbb lesz, végül kocsonyaszerű péppé válik és elalszik. Rátaposás, ásás, forgatás következtében dörzsölés folytán ismét lángra lobban.

Hatástalanítás, oltás.

A foszforsodarabkák helyét, már meggyulladásuk előtt is, sötétben halványzöldes derengő fény, gyakran fehér, szurós szagú füst árulja el. Az égő foszfort vakító fényű láng jellemzi.

A szabad területen (u.cán, mezőn, erdőben) talált még nem égő foszforos gyújtóanyagokat legbiztosabban úgy hatástalaníthatjuk, hogy lapáttal, kapával, vagy más alkalmas eszközzel (foszforsodaraboktól kézzel megfogni nem szabad, mert súlyos égési sebeket okoznak) 1 m. mélyre elássuk. Nehogy a gödör elkészültéig a foszfor meggyulladjon és tüzet okozzon, a füstölő részeket arasznyi vastagon földdel takarjuk be és a földhányást, ha lehet, vízzel locsoljuk le.

Zárt helyen (padlás, szoba, raktár, stb.) még nem égő foszforos darabkákat alkalmas eszközzel (személtápat, szeneslapát, hosszunyeli fogó, stb.) helyezzzük vízes edénybe, vagyük a szabadba és egészük, vagy ássuk el. A helyiség padlózatának azt a részét, ahol a foszforos anyagot találtak, homokkal (földdel) borítsuk be és a kupaot vízzel alaposan locsoljuk meg, nehogy a padlózat repedései között visszamaradt kis részecskék tüzet okozhassanak. A gyújtóanyagok zárt helyiségből történő eltávolítását, nehogy annak mérgező füstjét megbetegedjünk, gázálarcban, vagy ennek híján orrunk és szájunk elé kötött nedves zsebkendővel (ronggyal) végezzük.

Ha foszforos anyag oldott állapotban falra, vagy berendezési tárgyra freccsen, úgy a szennyezett területet vízzel bőségesen locsoljuk le, hogy így a foszfor meggyulladását megelőzzük.

Égő foszforsodarabkákat és foszforgömböket szétreccsent részeit oltani könnyű, mert égésükkor sugárzó hő nem keletkezik (tehát veszély nélkül megközelíthető) és mind vízzel, mind homokkal letakarva, égésük azonnal megszűnik. Ezzel szemben nehezebb a munka a foszforos kannák égésekor, mert az oldóanyagot használt benzint nagy sugárzó hője az égő terület megközelítését és az oltóanyagot felhasználható homok alkalmazását nagyon megnehezíti.

Oltás utáni tennivalók.

A foszforos gyújtóanyagok hatástalanításához, vagy oltásához használt eszközöket (lapátot, fogót, tüzelőfelszerelést, stb.) nedves homokban (földben) kefével, vagy seprővel alaposan le kell dörzsölni, majd legalább egy napig éghető anyagoktól távol, szabadban kell elhelyezni.

Foszforos gyújtóanyaggal beszórt területet az anyag összegyűjtése, illetve annak elégetése után még legalább 2 órán keresztül felügyelet alatt kell tartani, hogy az utólag keletkező tüzek csirájában elothatók legyenek s az el nem égett részeket járókelők, vagy állatok szét ne hurcolják.

Sértetlen állapotban talált foszforos gyújtóanyagot óvatosan vízzel telt edénybe kell helyezni és erről a legközelebbi csendőrsőt, vagy rendőrszobát haladéktalanul értesíteni kell.

Foszforoség elleni védekezés.

A foszforos gyújtóanyagok füstje mérgező, ezért ellene gázálarccal, ennek hiányában orrunk és szájunk elé kötött nedves vászon (szövet) darabbal védekezhettek. Foszforsodattal szennyezett ruhadarabokat azonnal le kell vetni. A bőrt ért foszfort bőséges vízzel kell leöblíteni. Foszforsodattal érintett testrészt fájdalomát klórmészintőporból készített péppel való bekenéssel lehet csillapítani. A pépet 5—10 perc után vízes öblítéssel, vagy papálcikával kell eltávolítani s utána a sebet — az orvosi segítség megérkezéséig — erősen nedves ruhával kell letakarni. Ha klórmészintőpor nincsen kéznél, a sebet azonnal jól nedvesített ruhával kell letakarni. A sérültet mielőbb orvoshoz kell vinni!

Foszforanyaggal szennyezett kerti és mezőgazdasági terményeket csak fűzött állapotban szabad evésre, vagy takarmányozásra felhasználni. Felfőzéssel a mérgező hatás megszűnik.

Dr. Márton Gábor
polgármester.

— A kalászos gazdák országos szövetségbe tömörüléséről irt vezető-cikkét Suhayda Tibor m. kir. gazdasági szakoktatósi főigazgató, gazdasági főtanácsos a Magyar Föld legújabb számában. A magyar falu képes hetilapja a nyulragott gyümölcsfák ápolásáról, a juhok rühösségéről és az okszerű baromfi-nevelésről közöl szakkikkeket. Háborus képeket, kiscikket, piaci és vásári árakat, rendeleteket és sok más hasznos, érdekes cikket és képet találunk benne. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala: Budapest, VII., Erzsébet-körút 7.

10449—1941.

Hirdetmény.

Felhívom a sertéstartó gazdák figyelmét, hogy az 5700—1941. K. M. sz. rendelet értelmében mindenki köteles a birtokában lévő kettő, vagy több sertés, — melyek már hat hónapnál idősebbek és hizalásra vannak szánva, — minden hó 1. és 4. napja között a városi közellátási hivatalban bejelenteni.

A bejelentés elmulasztása szigorú büntetést von maga után, s a sertések az államkincstár javára elkoboztatnak.

Hajduszoboszló, 1942. április 1.

Dr. Márton Gábor
polgármester.

34—1942

Hirdetmény.

F. hó 22-e óta több helyen, így városunkban is előfordult, hogy idegen eredetű léggömbök ereszkedtek földre.

A léggömb leírása a következő: A léggömb áll a burokból és a rá függesztett bádogszelencéből. A burok csontszind gummiból van s átmérője 2, vagy 2 és fél méter. A szelence henger alakú kb. 20 m. átmérőjű, 25 cm. magasságú. Tetején kis horog, amely a burokhöz való erősítésre szolgál, az alján pedig egy csapóajtószerűen működő bádoglemez van, ami valószínűleg gyújtás céljára szolgál. A bádogszelencéhez kb. 50 m. hosszú spárta és 20—20 m. hosszú drót van erősítve. A szelence petróleum- és benzin-szagú folyadékot tartalmaz, amely meggyújtva fekete füsttel ég.

Egyes léggömbök ennél jóval nagyobb méretűek (10 m. átmérőjű, 5 literes tartály). Szerkezetük azonban a fentiekkel azonos.

Mindaddig, amíg pontos megállapítást nem nyer a bádogszelencében lévő folyadék összetétele, a legnagyobb óvatosság szükséges vele szemben. Nincs kizárva, hogy a vegyi háború egyik eszközével állunk szemben.

A követendő eljárásra vonatkozóan a magyar rádióban rövidesen közlés fog megjelenni s ez esetben a rádióban kihirdetett eljárás kötelező érvényű még akkor is, ha jelen hirdetémmel foglaltakban ellentétben áll. Addig is azonban követendő eljárásra vonatkozólag a VI. hadtest parancsnokság a következőképpen rendelkezett:

1. A megtaláló azonnal és a leggyorsabban jelentse be a leereszkedés helyét a legközelebbi csendőrsnek. Ugyanakkor gondoskodjék arról is, hogy a léggömbhöz senki se nyuljon.

2. A csendőrs a léggömböt helyezze el olyan helyen, ahol sem ember, sem állat nem férhet hozzá. E célból megfelelő méretű gödröt kell ásni a földben s azt le kell takarni, de semmiesetre sem szabad földdel betemetni.

3. A léggömbök beszállítására, illetve ártalmatlanná tételére a katonai hatóság intézkedik.

4. Mindaddig, amíg fennáll a lehetőség, hogy esetleg mérgező hatású, vagy baci-lusos anyagot tartalmazó folyadékkal állunk szemben, a tartályt óvatosan kell kezelni, a bádogszelencéhez bőrkesztyűvel nyulhatunk csak hozzá.

Elvárom, hogy jelen hirdetémmel foglaltakat a város lakossága pontosan és lelkiismeretesen fogja végrehajtani.

Hajduszoboszló, 1942. március 30.

Dr. Márton Gábor
polgármester.